

ВИМОГИ ДО ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Толочко Світлана Вікторівна

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри управління професійною освітою,
Національний авіаційний університет
svitlana-tsv@ukr.net

2018 року в Україні відбувалося онлайн-опитування в ході дослідження сфери підвищення кваліфікації й сертифікації педагогів у рамках спільної ініціативи руху EdCamp Ukraine і Міністерства освіти і науки України «Навчати й навчатися: як і куди зростати українському вчительству?» [1]. У ньому взяли участь 8427 педагогів, які представляють заклади освіти різних типів і форм власності, а приблизно третина опитаних – педагоги із сіл і селищ міського типу. У межах даної розвідки звернемо увагу на ті види діяльності, за якими педагоги хотіли б підвищити власну кваліфікацію в системі післядипломної педагогічної освіти. Тож на питання щодо напрямів, за якими є потреба в підвищенні кваліфікації зараз (%), респонденти відповіли так: володіння іноземною мовою 44,9; профілактика професійного вигорання 42,6; створення нового освітнього простору 38,8; «наскрізні» навички (розв’язання проблем, навчання протягом життя, робота в команді тощо) 37,5; навички ІКТ для викладання 33,1 тощо.

У контексті нашого дослідження актуальним є напрям «навички ІКТ для викладання», пов’язаний із формуванням *цифрової компетентності* вчителів/викладачів. У попередніх дослідженнях [4, с. 233] *цифрову компетентність викладачів* нами було визначено як *сукупність знань, умінь, здібностей та різноманітних показників використання цифрових технологій для спілкування, співпраці та професійного розвитку; пошуку, створення та поширення цифрових ресурсів; керування та організації використання цифрових технологій у викладанні, навчанні, для індивідуалізації оцінювання; удосконалення інклюзії, персоналізації та активного залучення учнів/студентів; забезпечення можливостей креативного та відповідального використання цифрових технологій для роботи з інформацією, комунікації, створення контенту, добробуту та розв’язування проблем.*

Дане визначення репрезентує об’ємність поняття «цифрова компетентність» та підтверджує його тісний зв’язок із такими окресленими в опитуванні вчителів напрямками підвищення кваліфікації, як створення нового освітнього простору; «наскрізні» навички (розв’язання проблем, навчання протягом життя, робота в команді тощо).

У 2016 та 2017 роках відбулося оновлення рамки цифрової компетентності громадян (ЄС) DigComp через прийняття документів DigComp 2.0 та DigComp 2.1, які містять опис п’яти вимірів цифрової компетентності [3]: складові цифрової компетентності, її дескриптори та рівні оволодіння, знання, уміння та ставлення, приклади використання.

Також було наведено низку прикладів застосування цифрової компетентності для різних цілей (навчання та робота), серед яких означимо ті, що необхідні для викладачів у системі післядипломної педагогічної освіти. Зокрема, здатність шукати, аналізувати, визначати вірогідність інформації для використання в майбутній освітній діяльності; уміння спілкуватися та взаємодіяти за допомогою цифрових технологій, залучати в цей процес учнів/студентів; технологічно-методична компетентність викладача щодо створення авторського цифрового контенту на основі матеріалу дисциплін навчальних планів; здатність захищати електронні пристрої та уникати ризиків і загроз; уміння вдосконалювати власну цифрову компетентність і визначати її рівень у здобувачів освіти, уміти підтримати інших у розвитку їхньої цифрової компетентності).

Нині на стадії обговорення – Проект Положення про Національну освітню електронну платформу [2]. Його мета – забезпечити проведення освітнього процесу в закладах освіти та для самонавчання з використанням електронних технологій і засобів, а також поставити в рівні умови всіх замовників освітніх послуг щодо можливостей доступу до них.

На думку розробників даного проекту, на платформі мають бути розміщені е-підручники; електронні версії підручників для учнів і вчителів; перелік е-підручників, посібників, навчальних програм, яким надано гриф «Рекомендовано МОН»; чинні нормативно-правові документи, а також нормативні документи Міністерства освіти і науки України щодо діяльності е-платформи; державні освітні стандарти, освітні, методичні матеріали тощо.

Для створення, розміщення та використання е-матеріалів на даній платформі, можливості побудови нового освітнього простору, реалізації «наскрізних» навичок (розв’язання проблем, навчання протягом життя, робота в команді) та впровадження інноваційних технологій у системі післядипломної педагогічної освіти учителі/викладачі повинні мати сформовану цифрову компетентність, що забезпечить і їхній саморозвиток в умовах неперервної освіти впродовж життя.

Список використаних джерел:

1. Елькін О., Марущенко О., Масалітіна О., Мінковська І. Навчати і навчатися: як і куди зростати українському вчительству? Результати дослідження сфери підвищення кваліфікації й сертифікації у рамках спільної ініціативи руху EdCamp Ukraine і Міністерства освіти і науки України. Харків, 2019. 120 с. URL: https://docs.wixstatic.com/ugd/df4ebb_efe324089d574e64_af64918b415015cd.pdf. (дата звернення: 02.04.2019).
2. Проект Положення про Національну освітню електронну платформу. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proekt-postanovi-kmu-pro-nacionalnu-osvitnyu-elektronnu-platformu> (дата звернення: 02.04.2019).
3. Рамка цифрової компетентності DigComp 2.1 (2017). URL: <http://dystosvita.blogspot.com/2018/02/digcomp-2017.html>. (дата звернення: 02.04.2019).
4. Голочко С. В. Формування інформаційно-цифрової компетентності викладачів в освітньо-інформаційному середовищі післядипломної освіти. *Інноваційні технології навчання обдарованої молоді* : Збірник тез X міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 20 грудня 2018). Київ, 2018. С. 231–234.